

KOL NIDREI

Muziek waar
het hart van
gaat zingen

50

Hans Bloemendal, voorzanger
Koor van de Joodse Synagoge Amsterdam

*Ve'esarei, Ush'vuei, Vacharamei,
Vekonamei, Vekinusei, Vechinu-
yei.
D'indarna, Ud'ishtabana, Ud'acha-
rimna, Ud'assarna Al nafshatana
Miyom Kippurim zeh, ad Yom
Kippurim haba aleinu letovah
Bechulhon lcharatna vehon,
Kulhon yehon sharan
Sh'vikin sh'viti, betelin umevutal-
in, lo sheririn v'lo kayamin Nidrana
lo nidrei, V'essarana lo essarei
Ush'vuatana lo shevuot.*

*Wij hebben spijt van alle afspra-
ken, overeenkomsten, geloften en
vervloekingen, die wij hebben
uitgesproken.
Mogen zij van deze Jom Kippoer
tot de volgende Jom Kippoer be-
schouwd worden als afgeschaft,
vergeten, vernietigd en ontbonden.
Mogen de afspraken niet meer als
afspraken gelden, de overeen-
komsten niet als overeenkomsten
en de gezworen eden niet als
eden.*

Nee, strikt genomen behoort dit *Kol Nidrei* niet tot de (westerse) klassieke muziek. Of toch wel?! Het is zang als onderdeel van de Joodse synagogedienst. De tekst is heel oud. De hier gebruikte muziek is van een anoniem uit de 18e eeuw, althans, toen is ze opgeschreven. De Spaanse, Italiaanse en Oosterse Joden gebruiken bij het reciteren van *Kol Nidree* een andere melodie.

Kol Nidree (Nederlands: alle zonden), *Kol Nidre* of *Kol Nidrei* (Nederlands-Jiddisch /Asjkenazisch) dan wel *Kaal Nidree* (Sefardisch) is het joodse gebed dat negen dagen na het Joods Nieuwjaar, op de tiende van de maand Tisjri, op de avond van Jom Kipoer driemaal wordt opgezegd. In dit gebed verzoekt men om nietigverklaring van alle geloften, eden en verplichtingen, die men gedurende het afgelopen jaar op zich genomen heeft. Het gaat in deze nadrukkelijk om geloften aan God en zichzelf, niet jegens anderen. Het oorspronkelijke gebed is nog voor de verwoesting van de tempel ontstaan. Voordat de hogepriester het heilige der heiligen binnenging (één keer per jaar, op Jom Kipoer) zong hij een lied over zijn zonden, over de zonden van de overige priesters en over de zonden van heel Israël. Nadat hij voor de zonden van het gehele volk had geofferd stuurde men een geit, de zogeheten zondebok, de woestijn in om daar te sterven. Deze geit stond symbool voor alle zonden van het volk.

Op de één of andere manier is dit muziek die in mijn jonge jaren al in mijn hoofd en hart werd opgeslagen. Ik vond het fantastisch als ik Hans Bloemendal voor de radio hoorde zingen. En dit is wellicht zijn mooiste zang: Het *Kol Nidrei*, ook door Max Bruch zo fantastisch georkestreerd met die prachtige cello als solo-instrument! Ook Arnold Schönberg heeft in zijn opus 39 gebruikgemaakt van deze melodieën.

Hans Bloemendal is een dubbeltalent. Sinds jaar en dag combineert hij *muziek* en *wetenschap* op hoog niveau. Als voorzanger (chazzan) van de Amsterdamse hoofdsynagoge sinds 1949, bekend van cd's waarop hij so-leert, zoals *The Amsterdam Synagogue*, *Chants throughout the Jewish Year*. En als biochemicus in Nijmegen sinds 1965, met diverse prestigieuze prijzen onderscheiden voor zijn fundamentele onderzoek naar de bouwstenen van ooglenzen. In 2001 leverde hij zijn tachtigste promovendus af, een record-aantal. Een bijzonder (eigenzinnig) mens.

Hiermee sluit ik het eerste deel met de vijftig door mij gekozen religieuze vocale werken af. Een indringend slot!